

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Vera sententia explicatur, & autoritate D. Thomæ fulcitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

quàm esse causam peccati actualis. Sequela patet: A
Effectus enim proveniens ab aliquo ut elevato,
attribuitur elevanti, ut in effectibus omnium
instrumentorum videre licet: Ergo si peccatum
Adami physicè efficienter ex elevatione divina
ad peccati originalis, seu prædicti habitus, in quo
Adversarij peccatum originale formaliter con-
sistere docent, transfusionem concurreret, Deo ut
causæ speciali ejus transfusio tribueretur.

103. Tertia verò pars suadetur: Actus ille ex vi
æti non fuit immutatus physicè, sed ad summum
moraliter: Ergo quoad physicum influxum
æquè impotens manit, supposito pacto, ac erat
ante pactum; transitus enim de non potente
physicè in physicè potentem, cum physicus &
intrinsicus sit, physicam & intrinsicam varia-
tionem exposcit.

104. Ex hoc confutata manet solutio aliquorum,
qui dicunt peccatum Adami habere quod sit
causa illius habitus, inclinantis animam in bo-
num commutabile, ex eo quod est peccatum capi-
tis, habentis proinde vim infectivam totius
naturæ. Nam peccatum Adami, ex eo quod fue-
rit peccatum capitis, nihil physicum habet, quod
non haberet, si esset ab illo patratum ut à singu-
lari persona: At hoc secundo modo peccatum
ab ipso non haberet vim ad physicè producen-
dum prædictum habitum in nobis: Ergo neque
illum habet, licet ab ipso ut à capite naturæ
committatur.

105. Secundo probatur eadem prima pars Minoris
principalis. Peccatum actuale Adami non existit
modò physicè: Ergo nequit physicè efficienter
influcere in prædictum habitum ad bonum com-
mutabile inclinans, in quo Adversarij pecca-
tum originale constituunt.

106. Dices, quod licet peccatum Adami non exi-
stat formaliter in se, existit tamen virtualiter in
semine corrupto, quod est instrumentum produ-
ctivum naturæ, & peccati originalis conse-
quentis naturam.

Sed contra: Illud peccatum nihil physicum
produxit in semine, per quod in ratione instru-
menti physicè in prædictum habitum influentis
constitueretur: Ergo nequit virtualiter existere
in semine. Consequentia patet, nam agens prin-
cipale solum existit virtualiter in alio, vel quan-
do est virtus illius ex natura sua, sicut calor est
virtus ignis, vel quando aliquid in illo producit,
ratione cujus illud sibi subordinet: At semen ex
natura sua non est virtus peccati Adami, sed so-
lius naturæ humanæ: Ergo si in semen nihil phy-
sicum ex peccato Adami derivetur, non potest
tale peccatum in eo virtualiter remanere. Ante-
cedens autem probatur primò ex jam dictis:
nam illud physicum nequit ex peccato Adami ex
sua natura, & attentis illis que ab intrinseco ta-
li peccato competunt, efficienter causari: cum
attentà physicà entitate illius, sit ejusdem ratio-
nis ac si capitale non esset; nec ex elevatione di-
vina, neque ex vi pacti, ut jam ostendimus: Ergo
nihil physicum ex illo potest derivari in se-
men &c. Secundo idem Antecedens suadetur ex
dictis supra art. 3. Vel illud physicum per pecca-
tum Adami productum in semine, esset qualitas
morbidà permanentè ipsi inherens, ut volue-
runt Gregorius, Richardus, & alij antiqui Theo-
logi; vel qualitas fluida, seu motio intentiona-
lis, semen subordinans peccato Adami ut causæ
principalis, sicut aliqui ex nostris Thomistis exi-
stimant? Neutrum dici potest, ut ibidem evi-

deni ratione monstravimus: Ergo ex peccato
Adami nihil physicum potest produci in semine,
per quod in ratione instrumenti physici ad pro-
ducendum prædictum habitum, in quo Adver-
sarij peccatum originale consistere docent, con-
stituitur.

Dices, ex hac ratione sequi, quod etiam juxta
nostram sententiam, constituentem peccatum
originale in privatione, semen non possit per
modum instrumenti physici ad ejus productio-
nem concurrere, cujus oppositum supra art. 3.
docuimus.

Sed negatur sequela, nam juxta sententiam
constituentem peccatum originale in privatio-
ne, non requiritur ad ejus efficientiam superad-
ditio alicujus virtutis positivæ in semine, sicut
necessaria est juxta constituentem illum in habi-
tu; sed sufficit vis quædam privativa, seu defe-
ctus vigoris ad communicandum justitiam origi-
nalem, quo pollebat in statu innocentie, ut ibi-
dem declaravimus.

Secunda pars Minoris principalis, in qua dixi-
mus, Adamum per suum peccatum non posse esse
causam efficientem duntaxat moralem prædicti
habitus, ad bonum commutabile inclinantis (in
quo Adversarij peccatum originale constituunt)
breviter suadetur. Tum quia causa moralis non
præbet ex vi sua sufficientem influxum in effe-
ctum, quo illum executioni mandat, sed tantum
ad id movet & excitat alienam voluntatem:
constat autem Adamum non hoc modo ad pec-
catum originale, quod in nobis transmittitur,
concurrere, cum nulla sit alia voluntas quam
moveat & excitet ad ejus productionem. Tum
etiam quia causa moralis alicujus effectus sem-
per debet habere comitem causam ejus phy-
sicam, nempe illam voluntatem quam allicit &
mover ut illum executioni mandat: Ergo quic-
quid sit de causalitate morali Adami in nostrum
peccatum, debet necessariò concedi aliqua causa
physica, quæ ad illud executivè concurrat.

Hæc sententia magis confutabitur ex dicendis
disputatione sequenti, ubi ostendemus peccatum
habituale personale non consistere in habitu in-
clinante voluntatem in bonum commutabile ut
in ultimum finem: si enim Adamus in sua
propria voluntate non produxit talem habitum
quando deliquit, neque illum produciunt alij
peccatores, non est cur ab ipso Adamo produci
debeat in voluntate parvulorum, in quibus non
plura requirenda sunt pro constituendo origina-
li peccato, quàm in eodem Adamo & in reli-
quis pro constituendo habituali peccato perso-
nali, ut de se manifestum est.

S. IV.

*Vera sententia explicatur. & auctoritate
D. Thomæ fulcitur.*

109. **L**ICET in hac questione difficile non sit alio-
rum impugnare placita, & ostendere quid
non sit originale peccatum, veram tamen pro-
ferre sententiam, & explicare quid illud sit, &
in quo ejus ratio formalis consistat, difficillimum
apparet, eò quòd hujus peccati natura obscu-
rissima sit, & humanæ mentis aciem planè tran-
scendat. Attamen ea opinio videtur probabilior,
ac menti & doctrinæ D. Thomæ conformior,
quæ docet rationem formalem constitutivam
peccati originalis, esse privationem justitiæ ori-

ginalis, voluntariam nobis ex vi peccati Adami, non ut tollit omnes ejus effectus, sed ut auferat præcipue ipsius effectum primum, communem tali justitiæ & gratiæ sanctificanti, qui est sanctificare & rectificare animam in ordine ad Deum. Ita communiter sentiunt nostri Thomistæ, & plures ex Recentioribus, favetque D. Anselmus lib. de conceptu Virg. cap. 26. ubi ait: *Peccatum originale aliud intelligere nequeo in ipsis infantibus per inobedientiam Adæ, nisi nuditatem justitiæ.* Sed præ omnibus hanc sententiam clarissimè docet S. Thomas hinc qu. 82. art. 3. ubi expressè dicit quod *privatio originalis justitiæ, per quam voluntas subdebatur Deo, est formale in peccato originali.* Et deinde sic concludit: *Peccatum originale, materialiter quidem est concupiscentia, formaliter verò est defectus originalis justitiæ.* Similia habet qu. 3. de malo art. 7. dicens, *In peccato originali est aliquid formale, scilicet carentia originalis justitiæ:* quod etiam repetit qu. 4. art. 2. in corp. & ad 10. & pluribus aliis in locis, quæ brevitatis causâ prætermittimus.

110. Nec valet responsio Gregorij de Martinez, dicentis D. Thomam locis citatis non sumere ly *formale*, pro constitutivo, sed pro consequenti & completivo, quemadmodum nos ipsum exposuimus supra disp. 3. art. 1. §. 3. dum affirmat privationem & aversionem habere se formaliter in peccato actuali. Non valet, inquam, hæc interpretatio: Tum quia D. Thomas ita assignat pro formali peccati originalis privationem justitiæ originalis, ut nullius alterius formalis, neque in eisdem locis, neque alibi, mentionem faciat: si autem sentiret dari aliud constitutivum formale & primum, ejus procul dubio expressè & formaliter aliquando meminisset. Tum etiam, quia locis citatis adæquatè explicat totum quod ad constitutionem peccati originalis concurrat, per privationem quam appellat formale, & per illud quod vocat materiale; & idèd ratio formalis constitutiva illius debet in uno ex istis duobus contineri: Sed non continetur in illo quod appellat materiale, ut patet; cum nihil aliud sit præter concupiscentiam, quam omnes Catholici debent à formali peccato originali excludere, ut §. 1. ostendimus: Ergo includitur in eo quod appellat formale, quod est privatio justitiæ originalis.

111. Nec huic evasioni favet id quod de peccato actuali subditur: nam pro hujus constitutivo habemus plura D. Thomæ testimonia, loco citato adducta, quibus expressè affirmat dari in peccato actuali malitiam positivam & contrariam, illudque specificari in ratione peccati, per tendentiam positivam ad objectum dissonum rationi & legi, cum quibus stare nequit quod constituitur per privationem; & idèd quando hunc appellat formale, jure optimo id exponimus de formali consequenti & completivo: sed pro peccato originali nullum est testimonium, in quo affirmet constitui per positivum, aut dari in eo aliquid aliud pro formali, præter privationem originalis justitiæ, imò in omnibus locis in quibus hanc questionem pertractat, tale formale excludit: unde testimonia adducta non nisi de formali & primario ac essentiali constitutivo intelligi possunt.

112. Non valet etiam quod alij dicunt, nimirum D. Thomam locis citatis, ubi pro formali constitutivo peccati originalis, privationem justitiæ ori-

ginalis assignat, non loqui de tali peccato ut peccatum est, & ut habet rationem mali moralis, sed prout habet rationem mali simpliciter. Non inquam valet, nam manifestum est S. Doctorum locis citatis, & præsertim hic tota quæst. 82. agere de peccato originali secundum sibi propria, & ut culpa & malum morale est, ac inordinata dispositio naturæ humanæ, specialique ratione justitiæ originali oppositum, non verò ut est malum simpliciter, & prout cum aliis malis etiam non moralibus convenit.

§. V.

Rationes Theologicae exponuntur.

PRÆTER testimonia jam adducta, plurimæ sunt rationes Theologicae, quibus hæc sententia suaderi potest. Prima est: Culpa originalis non est peccatum actuale, sed habituale, cum permaneat in anima pueri, donec per gratiam baptismalem deleatur: Atqui peccatum habituale non consistit formaliter in positivo, sed in negativo, nimirum in privatione gratiæ sanctificantis, ut disputatione sequenti ex S. Thomæ ostendemus: Ergo & peccatum originale.

Secunda ratio: Peccatum originale formaliter & essentialiter consistit in eo quod per se primò tollitur per baptismum; cum hoc sacramentum ad delendam culpam originalem institutum sit: Sed per baptismum per se primò tollitur privatio justitiæ originalis, quantum ad effectum primum, cum per illud per se primò conferatur gratia habitualis, mentem Deo conjungens: Ergo peccatum originale consistit formaliter in privatione justitiæ originalis, ut auferat effectum ipsius primum communem tali justitiæ, & gratiæ sanctificanti, qui est rectificare animam, & ipsam Deo ut ultimo fini conjungere.

Tertia ratio: Illud in unaquaque re se habet ut ratio constitutiva, à quo tanquam à radice & origine cætera ad illam pertinentia dimanant & consequuntur: Sed à privatione justitiæ originalis, quantum ad primum ejus effectum, conjunctionem scilicet mentis ad Deum, dimanant aliæ deordinationes ex peccato Adami ad nos transfusæ per generationem: Ergo talis privatio est ratio constitutiva peccati originalis. Major patet, Minor probatur. Ex peccato Adami derivantur in posterum fomes, seu concupiscentia, & rebellio appetitus inferioris contra superiorem, pœnalitates corporeæ, ut morbi, dolores, defatigatio corporis, necessitas moriendi, aliæque miseriæ quas quotidie experimur, & quæ naturæ vulnera appellari solent, ut declarat S. Thomas infra qu. 8. art. 3. ubi docet quatuor esse vulnera naturæ ex peccato consequentia, nempe infirmitatem, ignorantiam, malitiam, & concupiscentiam: omnes autem illæ deordinationes & vulnera, ex privatione justitiæ originalis quantum ad primum ejus effectum procedunt, ut ibidem explicat S. Doctor his verbis: *Per justitiam originalem perfectè ratio continebat inferiores animæ vires, & ipsa ratio à Deo perficiebatur ei subiecta. Hæc autem originalis justitiæ subtrahita est per peccatum primi parentis: & idèd omnes vires animæ remanent quodammodo destitute proprio ordine, quo naturaliter ordinantur ad virtutem, & ipsa destitutio, vulneratio dicitur naturæ.* Idiptum fusè & eleganter exponit opusc. 3. cap. 192. ubi sic discurre: *Quia distri-*